

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
ГжЗ 141/21
14.5.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Александре Ђорђевић и Весне Филиповић, чланова већа, у парници **тужиоца АА** из ..., ул. бр. ..., чији је пуномоћник Владимир Матић, адвокат из Београда, ул. 11. крајишке дивизије бр. 52д, против **тужених “ББ”**, ул. ... бр. ..., и **ВВ** из ..., чији је заједнички пуномоћник Горан Ђурашиновић, адвокат из Београда, ул. Јурија Гагарина бр. 118, ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о жалбама парничних странака, изјављеним на пресуду Вишег суда у Београду ПЗ 230/20 од 26.10.2020. године, у седници већа одржаној дана 14.5.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужиоца и тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 230/20 од 26.10.2020. године у ставу трећем, четвртм и шестом изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог ВВ и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 230/20 од 26.10.2020. године у ставу првом и делу става петог изреке којим је тужени ВВ из ... обавезан да о свом трошку објави увод и изреку ове пресуде, без коментара и без одлагања, на порталу ..., примењујући Закон о заштити података о личности.

ОДБАЦУЈЕ СЕ жалба туженог “ББ” у делу којим се побија став први и пети изреке пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 230/20 од 26.10.2020. године, као недозвољена.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

ОДБИЈА СЕ захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 230/20 од 26.10.2020. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је утврђено да је тужени ВВ, одговорни уредник портала ..., објављивањем текста “Срам те било, фашисто” од године на порталу ..., повредио тужиочева права на достојанство личности. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је тужени “ББ” објављивањем текста на порталу ... под насловом “Срам те било, фашисто” од ... године повредио тужиочево право на достојанство личности. Ставом трећим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па су тужени обавезани да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде права на достојанство личности солидарно исплате износ од 100.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до коначне исплате, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом четвртим изреке делимично је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавежу да му поред износа досуђеног ставом трећим изреке пресуде на име накнаде нематеријалне штете због повреде права на достојанство личности солидарно исплате износ од још 100.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења па до исплате. Ставом петим изреке тужени ВВ, одговорни уредник портала ..., је обавезан да о свом трошку објави увод и изреку ове пресуде, без коментара и без одлагања, на порталу ..., примењујући Закон о заштити података о личности, док је у преосталом делу који се односи на објављивање образложења одлуке тужбени захтев тужиоца одбијен као неоснован. Ставом шестим изреке тужени су обавезани да тужиоцу солидарно на име накнаде трошкова парничног поступка исплате износ од 38.600,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, са законском затезном каматом почев од стицања услова за извршење па до коначне исплате.

Против наведене пресуде, у ставу четвртм и шестом изреке, тужилац је изјавио жалбу због погрешне примене материјалног права, док су тужени изјавили жалбу из чије садржине произилази да је изјављена на став први, трећи, усвајајући део става петог и став шести изреке.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде, у ожалбеном делу, у смислу одредбе члана 386 ЗПП (“Службени гласник РС” бр. 72/11 ... 18/20), Апелациони суд је нашао да је жалба тужиоца неоснована, а жалба оба тужена делимично неоснована на став трећи и шести изреке, и у делу у коме се првостепена пресуда побија од стране туженог ВВ у ставу првом и усвајајућем делу става петог изреке, а делимично недозвољена у делу у коме се првостепена пресуда побија од стране туженог “ББ” у ставу првом и усвајајућем делу става петог изреке.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности. Апелациони суд налази да није учињена ни битна повреда поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се посебно указује, јер првостепена пресуда садржи јасне, потпуне и непротивречне разлоге о чињеницама важним за правилно одлучивање, који нису у супротности са садржином изведених доказа у списима предмета, док је изрека пресуде јасна и не противречи разлозима исте датим у образложењу.

Према утврђеном чињеничном стању, на интернет порталу pink.rs дана 17.06.2018. године објављен је текст под насловом “Срам те било, фашисто! АА пљује “...” и хоће да направи раздор међу њима!”, са поднасловом: “Лидер покрета “...”, АА, покушао је да увуче политику тамо где јој није место – у спорт и да на тај начин наруши мир унутар наше фудбалске репрезентације”. У тексту је наведено: “Фудбалска репрезентација Србије стартовала је данас на Мундијалу у Русији, и то победом над селекцијом Костарике. Поред многих честитки које стижу са свих страна, нашле су се и неке којима није ни место ни време. АА је покушао да увуче политику тамо где јој није место – у спорт, и да на тај начин наруши мир унутар наше фудбалске репрезентације, тако што је својом објавом на “...” објавио “честитку” репрезентацији вређајући све који као један гину за државу Србију на Светском првенству у Русији”. У оквиру текста објављена је и објава тужиоца са његовог “...” налога која гласи: - Браво, момци! Тако се бране боје националне репрезентације и гине на терену за државни грб! Подсетите ...на поштовање државне химне. И опомените да смањи доживљај са Вучићем. Нисмо сви у СНС, а волимо и навијамо за репрезентацију. Честитам и сваки успех даље желим – написао је АА на свом профилу на “...”. У тексту је даље наведено “АА је сада нашао да пребројава крвна зрнца у нашој репрезентацији, сада када играмо и дишемо као један и када се сви боримо за што бољи пласман. Крајње фашистички и сраман потез АА наишао је на осуду других корисника ове мреже”. У истом тексту објављени су коментари поводом објаве тужиоца на његовом “...” налогу. Тужени “ББ” издавач је портала ..., а тужени ВВ је одговорни уредник истог у време када је предметни текст објављен. Тужилац је у време објављивања предметног текста био народни посланик, а лично је наведену оптужбу сматрао тешком моралном и политичком дисквалификацијом, јер је по опредељењу антифашиста а означавање као фашисте осећао је као увреду за себе лично и увреду целе породице, те су људи почели да га доживљавају на начин супротан од онога што јесте. Тужичево политичко деловање никада није било забрањено.

Налазећи да означавање тужиоца фашистом представља нетачну и недопуштену информацију подобну да повреди част и углед тужиоца, односно његово право на достојанство личности, с обзиром да означавање тужиоца као фашисте код сваког просечног читаоца изазива крајње негативну оцену тужиоца и исти представља у изразито негативном светлу и контексту, те да објављивањем такве информације није поступљено у складу са обавезом новинарске пажње из члана 9 Закона о јавном информисању и медијима, с обзиром да пре објављивања, односно преношења те информације истинитост и потпуност исте нису проверени, првостепени суд је, применом чланова 5, 8, 9, 15, 79, 112, 113, 115 и 120 Закона о јавном информисању и медијима, и члана 200 Закона о облигационим односима, одлучио као у ставу трећем, четвртм, петом и шестом изреке. Налазећи да, у смислу члана 103 Закона о јавном информисању и медијима, пасивно легитимисан за овај вид судске заштите јесте одговорни уредник медија у коме је информација, односно запис објављен, а не и издавач истог, то је захтев тужиоца за утврђивање повреде права на достојанство усвојен у односу на туженог одговорног уредника портала ... ВВ, који је пасивно легитимисан по овом захтеву тужиоца, док је у односу на туженог издавача “ББ” захтев одбијен због недостатка пасивне легитимације, то је одлучено као у ставу првом и другом изреке пресуде.

По налажењу Апелационог суда у Београду, одлука првостепеног суда у ожалбеном делу је правилна и законита, а другостепени суд прихвата и разлоге које је у прилог својој одлуци дао првостепени суд.

По налажењу Апелационог суда, а супротно жалбеним наводима тужених, правилно је првостепени суд закључио да је тужилац претрпео нематеријалну штету објављивањем спорних информација на интернет порталу ... у тексту под насловом “Срам те било, фашисто! АА пљује “...” и хоће да направи раздор међу њима!”, а који текст се бави објавом тужиоца у вези са наступом фудбалске репрезентације Србије на Светском првенству у Русији, на његовом налогу на друштвеној мрежи “...”. Код чињенице да је фашизам идеологија радикалног, ауторитативног национализма, тоталитаризма која значајно ограничава људска права, неприхватљива за савремено друштво, због чега реч „фашиста” код широког дела јавности изазива крајње негативну конотацију, то означавање и етикетирање тужиоца као фашисте у спорном тексту односно поборника те идеологије, што током поступка тужени нису доказали, код просечног читаоца изазива крајње негативан став и оцену о тужиоцу и приписују му се крајње друштвено неприхватљиве особине, због чега су наведене спорне информације лезионо подобне да повреду тужиочево достојанство. Код чињенице да тужилац није контактиран пре објављивања спорног текста, правилно је првостепени суд закључио да је поступано супротно одредби члана 9 Закона о јавном информисању и медијима, односно супротно обавези новинарске пажње, с обзиром да пре преношења информације њихова истинитост и потпуност није проверена.

По налажењу другостепеног суда, спорни текст квалификује тужиоца као фашисту, обзиром да из спорног текста произилази да тужилац у време када је био народни посланик у својим јавним наступима – објавама, на својм налогу на друштвеној мрежи “...” предузима фашистичке потезе јер „пребројава крвна зрнца у нашој репрезентацији” на који начин је доведен у везу са фашистичком идеологијом. Из наведеног следи, да се употреба израза „фашиста” у конкретном случају може изједначити са чињеничним стањем о политичкој припадности тужиоца кад се има у виду целокупан текст и тема спорног текста, која није политичке природе, из чега даље произилази да у контексту у коме је употребљен термин “фашиста”, није вредносни суд који не подлеже оцени истинитости, већ чињенични исказ, који је подобан да у јавности створи чињенични утисак о тужиоцу, а употребљен израз се не може посматрати издвојено из контекста целог текста.

Полазећи од смисла, теме и контекста спорног текста који је усмерен на личност тужиоца, може се закључити и да је употребљен израз „фашиста” изнет у немери јавног омаловажавања и квалификације тужиоца, који је као актер политичких дешавања, дужан да испољи виши степен толеранције на критику, која у конкретном случају по налажењу другостепеног суда, прелази границу слободе изражавања и не доприноси јавној расправи у демократском друштву о догађајима од интереса за јавност, те су информације изнете у спорном тексту у смислу члана 79 Закона о јавном информисању и медијима лезионо способне и подобне да повреду достојанство тужиоца односно да тужиоцу проузрокују душевне болове због повреде части и угледа у смислу члана 200 Закона о облигационим односима, који оправдавају досуђивање новчане накнаде, а како је то правилно закључио и првостепени суд.

Првостепени суд је, такође, правилном применом одредбе члана 200 Закона о облигационим односима и члана 232 Закона о парничном поступку, а супротно жалбеним наводима парничних странака, правилно одмерио висину накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед повреде достојанства тужиоца, досуђујући му по том основу износ од 100.000,00 динара, са законском затезном каматом, у смислу члана 277 Закона о облигационим односима, од дана пресуђења. Ово имајући у виду да је првостепени суд приликом одмеравања висине накнаде, водио рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, да се досуђеном накнадом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, те је имао у виду све околности случаја, и то да је тужилац у време одбјављивања предметног текста био народни посланик, да је председник политичког покрета "...", да је лично наведену оптужбу сматрао тешком моралном и политичком дисквалификацијом, јер је по опредељењу антифашиста, да његово политичко деловање никада није било забрањено, да је означавање тужиоца као фашисте осећао као увреду за себе лично, као и увреду целе породице, те да би досуђивање вишег од досуђеног износа било противно циљу коме служи накнада нематеријалне, а тиме би се погодновало тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Жалбени наводи тужених да је првостепени суд учинио битну повреду поступка, с обзиром да није у пресуди навео и ценио у целости исказ туженог ВВ, а у којем је износио разлоге због чега је одлучио да пренесе спорни текст који је објавио други медиј под називом "ГГ", неосновани су и без утицаја на другачију одлуку суда, код чињенице да је првостепени суд у ожалбеној пресуди ценио исказ наведеног туженог, те да чињеница на коју је указивао наведени тужени да је тужилац био члан Уређивачког одбора за објављивање сабраних дела ДД, је без утицаја на другачију одлуку, јер не оправдава изношење спорног текста у којем се тужилац означава као фашиста, нити исто доказује да је тужилац фашиста.

Правилно је првостепени суд закључио да је без утицаја на другачију одлуку суда што су тужени аутентично пренели туђу информацију објављену на сајту informert.rs, с обзиром да чињеница да је објављена информација иста како гласи на извору, не значи да је објављивање такве информације допуштено, већ се и у том случају захтева поступање, у складу са чланом 9 Закона о јавном информисању и медијима, односно у складу са обавезом новинарске пажње.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе парничних странака и закључио да су без утицаја на законитост и правилност првостепене пресуде у ожалбеном делу, како у односу на утврђено чињенично стање, тако и на примењено материјално право у поступку доношења исте.

Из ових разлога, како првостепена пресуда у ожалбеном делу није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка на које овај суд пази по службеној дужности, нити оним повредама на које се посебно указује жалбом тужених, те како је иста заснована на правилно и потпуно утврђеном чињеничном стању и донета на основу правилне примене материјалног права, то је иста, применом члана 390 ЗПП, потврђена као у ставу првом и другом изреке пресуде.

Потврђивањем одлуке о главној ствари, потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом члана 153, 154 и 163 ЗПП, те

је, применом члана 401 тачка 2 ЗПП, одлучено као у ставу првом изреке пресуде.

Како је тужени “ББ” заједно са туженим ВВ изјавио жалбу на став први изреке који се односи искључиво на туженог ВВ, и део става петог изреке, којим се, такође, тужени ВВ обавезује да о свом трошку објави увод и изреку пресуде без коментара и одлагања на порталу .., то, по налажењу Апелационог суда у Београду, тужени “ББ” нема правни интерес за изјављивање жалбе на став први и наведени део става петог изреке, с обзиром да се тим ставовима наведени тужени не обавезује, нити се на њега односи, то је применом члана 378 став 1 и 387 став 1 тачка 1 ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке пресуде.

Имајући у виду да парничне странке нису успеле са изјављеним жалбама у другостепеном поступку, то сходно члану 153 ЗПП, немају право на накнаду трошкова другостепеног поступка, те је применом члана 165 став 1 ЗПП, одлучено као у ставу четвртом и петом изреке пресуде.

Председник већа-судија
Иван Негић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић